

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravnih stvari, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V pojasnjenje.

„Slovenski Narod“ v 74. listu prinaša članek: „Končna beseda o afëri vitez Vesteneckovej“, v katerem se postopanje slovenskih poslancev v državnem zboru tako čudno opisuje, da ne morem molčati, temuč sem prisiljen odgovoriti nekaj besedij, ne v obrambo, ker nam take nij treba, ampak v pojasnjenje.

Slovenski poslanci imajo ne še le od danes, ampak od l. 1848 in 1861 naprej jeden in isti program in ta se glasi: Popolna praktična izvršitev narodne ravnopravnosti za Slovence, — tedaj uvedenje slovenskega jezika v šole in urade. Za ta program so se borili naši predniki in se borimo mi, dokler ne bode izvršen po vseh postavnih sredstvih.

V prvem direktnem državnem zboru nas je bilo 9 slovenskih poslancev in stranka v zboru, katerej smo se pridružili, v manjšini. V vseh šestih letih, od l. 1873 do 1879, smo stali v opoziciji do tačasne vlade, govorili in govorili, a dosegli nijsmo ničesar. L. 1879 pod Taaffejevo vlado se nam je posrečilo, da smo zmagali pri volitvah v okrajih, kjer bi nikoli ne bili pod nam nasprotno vlado, in — bodimo resnični in pravični — zahvaliti se imamo nepristranskemu postopanju vlade pri teh volitvah, da nas je zdaj 14 slovenskih poslancev v zboru. V prvi sesiji l. 1879/80 pa je v zboru bila še taka negotova večina avtonomistične stranke, da smo se pri vsacem glasovanju bali propada in smo res pri glasovanju za dispozicijski fond ostali v manjšini. Tačas se je bilo bati, da odstopi vlada in bo stara nemško-liberalna klika, ki nam je v 20 letih svojega vladanja neizmerno škodo napravila, zopet vladno oblast v roke dobila.

Še le v tej sesiji je avtonomistična stranka tako okrepila se, da ima vselej gotovo večino.

Slovenski poslanci so pri svojem vstopu v zbor pridružili se Hohenwartovemu klubu in avtonomistične večini ter sklenili podpirati Taaffejevo vlado, ker od nje pričakujejo izvršitve svojega starega narodnega programa.

Avtonomistična večina je lani sprejela dve znani resoluciji zaradi uvedanja slovenskega učnega jezika v preparandije in srednje šole in s tem dala podlogo daljnjemu postopanju slovenskih poslancev.

Ta uspeh slovenskih poslancev nij tako majhen, kakor se morda misli, ker dozdej resolucije še nijso od vlade izvršene. Poprej so se slovenskim terjatvam v državnem zboru le posmehovali in celo pod ministerstvom Hohenwartovim je državni zbor z veliko večino ovrigel nasvet dr. Coste. Lani se je prvokrat našla

prijazna nam večina in prvokrat so našle naše zahteve prijazen odmev v zbornici.

Gospod naučni minister je vsled teh resolucij meseca maja l. 1880 poklical znanega slovenskega profesorja (g. Šumana) in mu naročil izdelati natančni načrt, kako bi se dale izvršiti one resolucije. Gospod profesor je več mesecev pisal na dotičnem memorandumu, kajti treba je bilo menda povpraševati in posvetovati se z družimi kolegi, da se je kaj temeljitega spričalo in da so se dejanske razmere spravile v soglasje z idealnimi željami. Memorandum je bil lani menda o poletnem času oddan g. ministru in pohvalno sprejet. Uže poprej so pa tudi deželni šolski sveti za Kranjsko in Štajersko bili vprašani, ki so se pa, kar glede njihove sedanje sestave nij bilo drugače pričakovati, izrekli za status quo.

Meseca decembra leta 1880 se je začelo spet zborovanje. Kmalu potem sta poslanka dr. Tonkli in Nabergoj gospodu ministru grofu Taaffeju izročila prvi memorandum zaradi šolskih razmer na Goriškem, drugi memorandum društva „Edinost“ v Trstu. Ker je g. dr. Vitezič uže l. 1879 v posebnej spomenici opisal razmere v Istri, je vlada v rokah imela vsa potrebna razjasnila in dobro vedela, kaj želimo Slovenci. Zato slovenskim poslancem nij bilo treba kake nove spomenice vladi izročiti, ampak oni se zdaj vedno na resolucije in spomenice sklicujejo.

Ko v budgetnem odseku g. naučni minister nij ugodno odgovoril na vprašanje, kako je izvršil slovenske resolucije, so slovenski poslanci sklenili, vlado resno opominjati, naj ne odlašaja dalje s praktično izpeljavo narodne ravnopravnosti, ker samo na ta pogoj je Slovincem mogoče vlado še dalje podpirati. V tem so se zgodile znane razsodbe graške in tržaške deželne nadsodnije in najvišjega sodišča, ki so po pravici vzburile ves slovenski narod. Slovenski poslanci so precej zbrali se in g. vitez Schneid je koncipiral interpelacijo, ki je gotovo stvarno tako dobro utemeljena, da je povsod napravila močan vtis, ker je dokazala, v kakem protivju so one razsodbe z naravnimi in postavnimi pravicami slovenskega naroda.

V seji 1. aprila t. l. je g. minister Pražak odgovoril in meni se vidi, da nasproti sodnijskim razsodbam, proti katerim nij priziva, skoraj nij mogel več povedati. Ukazal bode sodnijam, da se imajo ravnati po ministerjalnih naredbah iz l. 1862, 1866 in 1867, morda tudi kaj več. Vsekako pa se bomo trudili slovenski poslanci, da ne ostane pri teh naredbah, ampak da se jezikovo vprašanje za nas postavno reši. Če tedaj ne bodo pomagali ukazi, potem se nastopi po mojem mnenju edina prava pot postavne rešitve.

A pri tem je pomisliti, da je treba za tako postavno zborovo večino, da mora tedaj poprej dogovorjena biti ne samo v klubu desnega centra, ampak tudi v češkem in poljskem. In razmere v teh deželah so drugačne, kakor pri nas, tedaj se bojé nasledkov, če se daje postava za neke dežele, da bi se morala enaka tudi za Češko in Gališko skleniti. Pa upamo, da se bodo dali ti pomisleki odpraviti in da dobimo mi Slovenci neobhodno potrebne narodnostne postave.

Tako tedaj danes stvari stojé. Slovenski poslanci so jeden del velike avtonomistične stranke, 14 mej 180, tedaj še deseti del ne in na to se ne sme pozabiti, kadar se sodi delovanje in uspehi slovenskih poslancev. Res je, da slovenski poslanci so potrebni k večini, kajti če danes glasuje vseh 14 z nemškimi liberalci in proti svojim sedanjim tovarišem in vladi, pa imajo liberalci večino in celi sedanji sistem lahko pade. Gotovo pa tudi to nij, ker bi vlada morda uže v zdanjem zboru našla v levem centru toliko svojih, da bi še naprej imela večina, ali pa lahko zbor razpusti in če pri volitvah odločno proti nam na noge stopi, potem ne vem, če bi več slovenskih poslancev se vrnilo v zbor, kakor smo jih šteli pod Auerspergom.

Tak odpad od starih zaveznikov, s katerimi ves čas skupaj delamo, skupaj trpimo in navadno dozdej tudi skupaj malo dosežemo (glej Čehe in nemške konservativce!) je takšen čin, v katerega bi jaz nikdar ne privolil in saj za svojo osebo bi se raji odpovedal mandatu, nego da bi svoj meč obrnil proti starim zvestim prijateljem našega, češkega in poljskega kluba in pomagal našim najhujšim protivnikom do zmage in oblasti. —

Priznam, da je težko potrpeti, nikomur težje, ko meni in sploh slovenskim poslancem. A v velikej političnej akciji, katera se zdaj vrši v Avstriji, morajo manjši deli pripomagati, da se podere skupni sovražnik, potem se vsa druga vprašanja lahko in naglo rešijo. Kdo si je upal še l. 1878 misliti, da bo kedaj naša stranka imela v državnem zboru večino? Nikdo. In zdaj jo imamo. Naši nasprotniki pa so razbiti, nejedini mej soboj in celo v starej birokratske trdnjavi, v gospodski zbornici, se stebri majajo in ostajajo Schmerlingi v manjšini.

Kdo si je na Kranjskem l. 1878 še upal misliti, da l. 1881 ne bo več g. vit. Kalteneggerja v deželi in tudi ne g. vit. Vestenecka. Ravno opazka v navedenem članku „Slovenskega Naroda“ v tej aferi me je napotila do tega pisma. Očita se namreč slovenskim poslancem, da se oni zagrižejo v kako osobno vprašanje in da potem, če jim g. grof Taaffe položi jednega birokrata na klavni stol, gredó

zadovoljni iz ministerskega salona, se tedaj ne brigajo za principijalna, ampak pred vsem za osebna vprašanja.

Temu nasproti moram odločno izjaviti, da slovenska delegacija, kakor celota, se nikdar nij brigala za personalna vprašanja in nikdar nij zahtevala nastavljenje ali odstavljenje tega ali onega uradnika. Ona ima samo eno terjatev do vlade, ta je: izvršitev našega narodnega programa; to zahteva z vso odločnostjo in se v tem ne da motiti po Vesteneckovih ali drugih afêrah.

Za personalna vprašanja se pač brigajo posamezni poslanci, da ustrezajo željam in potrebam svojih okrajev, a nobenemu poslancu nij prišlo na misel, zaradi kake uradniške osebe angažirati celo slovensko delegacijo ali kako glasovanje odvisno storiti od kacega personalnega vprašanja.

Sicer pa moram reči, da osebnosti niso brez vse imenitnosti, kajti najboljša postava nič ne hasni, če so izvršilni organi slabi in s prav slabimi zastarelimi postavami se da dobro administrirati, če so uradniki pravični in marljivi, kakor nam kaže Angleška. Zato bi želeli bilo, da se take spremembe godé v uradništvu, ki bi odstranile sedanjemu političnemu sistemu in narodnostim protivne elemente in na njih mesto postavile nepristranske nam prijazne. Žalibože, da izbera nij prevelika.

Dvajset let vladajoči sistem si je izrejal tudi svoje organe in teh naenkrat odpraviti nij mogoče. V teku nekaj let pa se bo tudi v tem oziru gotovo dosti spremenilo, in trditi smemo, da se je uže na Kranjskem. „Slovenski Narod“ v omenjenem članku se ve da trdi, da bi g. vitez Vesteneck pod vsako vlado moral odpravljen biti, da celo počasneje se je to zgodilo, kakor pod Lasserjem. Jaz tega ne verujem! Ko bi se bilo kaj tacega pod Lasserjem zgodilo, bi 1. sodnijska preiskava ničesar ne bila konstatirala in v 2. pa bi bil župan obsojen zavolj obrekovanja. Mar se niso godila taka nasilstva? — Nikar naj se ne govori tako bahasto, kakor da bi prestavljenje gg. viteza Kalteneggerja in Vestenecka, ki pa se je godilo iz lastne vladne inicijative brez vsacega uplivanja slovenske delegacije, bilo Bog si vedi kaka malenkostna stvar.

V istem listu, v katerem se nam poslanec očitá, da se damo utolažiti s kako birokratično žrtvo, se nam oponaša, da še Slovenca za inspektorja na Kranjskem nijmo mogli pridobiti. Splošna želja je bila, da se g. Zindlerju odvzame nadzorništvo na Kranjskem, ker se protivi slovenskim terjatvam. To se je zgodilo.

Minister pa je na njegovo mesto imenoval najstarejšega mej kompetenti, držeč se ansienetete. Jaz ne poznam g. Smoleja, a jaz se tudi ne spominam, da bi v tem času, kar sem v Ljubljani bil, njegovo ime slišal imenovati mej političnimi agitatorji. In če nij tako naroden, kakor si mi želimo, vendar ne smemo pozabiti, da kot vodja ljubljanske gimnazije on nij odpravil slovenskih paralelk, katere so se pod ministrom Jirečkom ustanovile, kar bi pri Stremayru gotovo bil lahko dosegel in se s tacimi nasveti še prikupil tačasnej vladi. Vodja Krop v Kranji je tamošnjo gimnazijo v tem času bil popolnem ponemčil. Sicer pa je g. Smolej uradnik sedanje vlade in se bo moral ravnati po vladnih ukazih.

Žalibože, da g. učni minister ne stori odločnih korakov, da izvrši naše resolucije. Pa tudi on se bode končno moral udati in popu-

stiti birokratske pomisleke ter pošteno izvesti narodno ravnopravnost ali pa popustiti svoj ministerski sedež.

V to silijo slovenski poslanci dan za dnem in bodo v budgetnej debati dovolj jasno povedali svoje mnenje o dozdanjem postopanju g. učnega ministra.

Slišim sicer, da je g. minister ukazal, da se ima na ljubljanskem učiteljišči še za tri predmete (matematiko, geografijo in natoroznanstvo) slovenski učni jezik uvesti, pa niti za srednje šole, niti za mariborsko učiteljišče se ničesar nij zgodilo.

Da končam! Slovenski poslanci so si svesti velike odgovornosti, katero jim je naložilo zaupanje slovenskih volilcev, pa svesti so si tudi nemale odgovornosti, katero imajo kakor člani cele avtonomične večine. Pri vsem delovanji jim je prva skrb, pridobiti svojemu narodu njegove pravice, a druga nemajšja skrb, ohraniti in utrditi zborovo večino ter tako položiti ono trdno podlogo, na katerej se bode postavilo stanovitno poslopje narodnega napredka.

Dunaj 2. aprila 1881.

Dr. J. Vošnjak.

To pojasnilo gospoda dr. Vošnjaka objavimo z veliko radostjo. Gotovo ga bodo vsi Slovenci z jednako radostjo pozdravljali. Naša volja nij bila slovenske poslance „čudno opisati“. Konstatirati pa smo morali, da se je za isti program, za katerega se naši poslanci uže 20 let sem bojujejo, to je za popolno praktično izvršitev narodne ravnopravnosti mej Slovenci, tedaj za vvedenje slovenskega jezika v šole in urade, ravno pod Taaffejevo vlado prav malo še storilo. Da se slovenske vloge zamejavati smejo samo zavoljo tega, ker so pisane v slovenskem jeziku, to je tako nasilstvo, kakor ga pod sovražno vlado doživeli nijmo. Sploh pa odkritosrčna beseda nikdar škodovati ne more! In upamo da tudi v tem slučaju ne bode. —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. aprila.

V včerajšnji seji **državnega zbora** so liberalci stavili do ministerstva interpelacijo zaradi Pražakovega odgovora na interpelaciji slovenskih poslancev Schneida in Tonklija, v katerej naglašajo, da imajo sodnije pravico odločevati o veljavnosti ministerskih naredeb in da je to, če hoče ministerstvo gledati, da se izvršujejo njegove naredbi, žaljenje državnih osnovnih postav, ki v nevarnost stavlja samostalnost sodnikov. Liberalci vprašajo ministerstvo v svoji interpelaciji, kaj je justično ministerstvo storilo, ker hoče glede na znani odlok najvišjega sodišča zoper slovenski jezik veljavo dobiti svojemu najvišjemu nadzorstvu administrativnim putem in ali ima justično ministerstvo pravico v tej zadevi administrativno postopati in siliti sodnije, da se ravnajo po izdanih ministerskih naredbah?

Jezikovni odsek je soboto razpravljaj Wurmbbrandov predlog, naj bi se nemški jezik proglasil državnim jezikom. Grof Taaffe dvomi, je-li zdaj pravi čas za tak zakon, preje bi se razne narodnosti in stranke morale sporazumeti. To se pa do denes še nij zgodilo. On vpraša, kaj misli grof Wurmbbrand pod „državnim jezikom“. Ali je to uradni jezik? Tega ima določevati eksekutiva. Ali je jezik državnega zbora? Tam se itak vse nemški govori. Ali naj se nemški jezik kot državni jezik vpelje v deželne zборе? Kje bi pa bilo to mogoče izvesti? — Grof Wurmbbrand priznava kot deželne jezike samo nemški, češki in poljski, slovenski, rusinski in rumunski jezik nijso deželni jeziki, to so samo idijomi, zato tudi ne morejo biti ravnopravni, kajti ravnopravnost se

more uvesti samo mej enakimi veličinami. Tem idijomom privoši Wurmbbrand samo narodne ljudske šole. Henrik grof Clam pravi, da je nemogoče določiti, naj uradnije in oblastnije se strankami občujejo samo nemški. Slovenski poslanec dr. Tonkli odločno stopi nasproti trditvam Wurmbbrandovim o slovenskem jeziku in natanko dokaže važnost tega v več kronovinah dejanski deželne jezika. Odločno je zoper to, da bi se nemški jezik pridržal kot državni jezik, ker se po celem Primorskem, Kranjskem in Koroškem pridržati sam na sebi ne dá. Potreba je, da vlada izda za višje deželne sodnije okrožje graško in tržaško jednako jezikovno naredbo, kakeršno je izdala za Češko in Moravsko. Dr. Tonkli izraža upanje, da bode vlada delala na to, da se najvišjega sodišča upiranje odpravi. Evzebij Črkavsky pravi, da Wurmbbrandov predlog ne namerava nič drugega nego da se postavno vpelje zopet ono tlačenje in zatiranje narodov, ki je preje vladalo. Grof Hohenwart konstatira važnost slovenskega jezika, v katerem se je uže pred sto leti pri kranjskih sodnijah uradovalo kot v postavno priznanem deželnem jeziku. — Hausner izjavlja, da Wurmbbrandov predlog hoče samo to, da bi se nemški jezik nad vse druge z njim jednako-pravne povzdignil.

Dunajski nemški **liberalci** so se pričeli sami mej saboj griziti. Te dni je fortšritlerski klub hotel zoper finančnega ministra demonstrirati s tem, da bi bil za svojega predsednika izvolil Rechbauera. A to se nij popolnem posrečilo, kajti prijatelji Rechbauera so ga mogli spraviti samo na podpredsedniški stol. Zdaj je nastal velik hrup v klubu; jud Neuwirth je zahteval, da se volitev ovrže in da se še enkrat voli. To je pa dunajskega poslanca Schöffela zopet tako zgrabilo, da je Neuwirtha zavrnil z besedo: nesramno! Na to so pričeli jeden drugemu zabavljati, na dvoboj se klicati. mnogi so žugali, da izstopijo iz kluba itd. Ali ker imajo gospoda jeden tako debelo kožo kakor drugi, teško da bi to imelo še kake posledice. Schöffel pa je vendar izstopil iz kluba. —

Vnanje države.

V **Peterburgu** sta bila zasačena in prijeta, oni nihilisti, ki je podkopal sadno ulico, Kobezev in tovariš Rusakovega, študent Tulkov.

Grško-turško vprašanje se baje bliža hitro svojemu koncu. Turčija je predlagala novo grško mejo, katero so sprejele vse vlasti, katero pa ima odobriti zdaj tudi še Grška, katerej se je dotična meja naznanila. Grška se še zmirom drži berlinskega kongresa določeb, tedaj bode prej ko ne zavrgla tudi novi turški predlog.

Italijanskej zbornici je finančni minister predložil državni proračun za l. 1881. Dohodke je minister Magliani proračunal na 1.439.329.474.74, stroške na 1.390.140.122.61 lir. Finančni minister Magliani je dejal, da so letošnji dohodki mesecev januarja in februarja veliko večji nego v lanskem v tem času. Italija se je znebila rednega deficita. Magliani je dalje naznanil reformo zemljiškega davka.

Nemški „rajhstag“ je sprejel Windhorstov predlog zoper kraljemorce z vsemi zoper tri glase. Socijalisti nijso glasovali.

V mnogih krajih **Irske** se je pričevalo prebivalstvo s silo razoroževati. Menda pri takej priliki se je soboto v grofovini Mayo v Clocheru sprijelo prebivalstvo s policijo. Policaji so na ljudstvo streljali in je bilo 32 ljudi ranjenih, trije pa so bili ubiti.

Včeraj smo na kratko omenili dogodjajev na **algerijsko-tuniskej** meji; ob jednom se poroča, da je bila cela francoska afriška ekspedicija pod polkovnikom Flatterom umorjena. Ona bi imela preiskavati, kako bi se dala izpeljati železnica skozi Saharo do Senegala. Kumiri stanujejo severozapadno v Tunisu ter so uže večkrat prihajala ropat na francosko ozemlje La Calle, posebno v svinčene rudnike Kef-um-Tebuli. Tuniski bej jih nobenkrat nij kaznoval in zato so dobili še več poguma. Zaduji četrtek so vpadli zopet na francosko ozemlje a so zadeli kmalu sku-

paj s francoskimi vojaki pod generalom Formolom. Po enajst ur trajajočem boji so Francozje odbili Kumire, s katerimi se je združilo še šest družih rodov. Francoske novine zahtevajo, naj francoska vlada energično postopa v tej stvari in naj zasede ono tunisko ozemlje, od koder prihajajo ti roparski rodovi. To namerava francoska vlada baje res izvršiti, kar je že tudi naznanila tuniskemu beju.

Dopisi.

Od Cerknice 4. aprila. [Izv. dop.] (Ven na prosto v vesele domače družbe!) Lepe večere preživi sicer človek v zimskem času po razsvitljenih dvoranah na živahnih plesih in družih veselicih. In vendar sploh nijsmo prav iz cele duše srečni mej tesnimi stenami, kamor nas prepodi ostra in osorna natura. — Kajti komaj izvabijo gorkeji solnčni žarki prve cvetlice iz prebujene zemlje, komaj zažvrgoli drobní škrljanček vrteč se v pomlajenem zraku, uže hitimo ven na prosto v oživiljeno naravo: veselimo se, pojemo in vriščemo ž njo vred! — In najlepše družbe so v lepej prostej naravi. Pameten človek, ki pozná pravo vrednost življenja, nij rad sam. Celi teden si služi za-se in za ljube svoje ob grenkem potu svojega obraza svoj vsakdanji kruh in v nedeljo poišče si pametne, poštene družbe, da se mej prijatelji, znanci duševno in telesno okrepi. V teh splošnih, javnih družbah naj postane mejsobojni privatni boj, naj zgine vsako osobno mrženje!

Kadar se snuje kako društvo ali sklicuje kaka družba ali sproži kakšno podjetje v imenu mojega naroda, v imenu mojega okraja ali v imenu mojega trga, moje vasi pričam malo vsestranskega naobražanja, ako se pri vabilu izgovarjam: x pristopi, torej jaz ne, y se udeleži, torej jaz ne pridem. Kadar gre za narodno čast, za občno korist — ondukaj jeden za vse in vsi za jednega!

No, v našem trgu in njega krasnej okolici ne moremo posebno tožiti zaradi tega. Kadar se kakšna stvar sproži v širnem pomenu, na nogah smo vsi, in to lepo složno! Posebno bo to razmerje utrdilo in pospešilo naše čvrsto pevsko društvo. Živahno delovanje njegovo bo pravi kit za uspešno družabno življenje. —

Naši pevci, katere sem uže večkrat pohvalno in v spodbudo drugim omenjal, sklenili so, da napravijo v nedeljah in praznikih po okolici na daleč in blizu pevske shode: se ve, da o taci dnevih, kadar nas gleda nebo s prijaznim, jasnim očesom. „Denes tukaj, jutri tam“ je njihovo gaslo!

In letos smo se uže dvakrat mej njimi prav dobro imeli: prvokrat mahnili smo jo ob zelenej Slivnici v Martinjak k „Cesarju“, pod to pošteno in gostoljubno slovensko streho in drugi pot veselili smo se prav lahkega srca in jasnega čela mej petjem in govorom pri naših Gasparijevih na Rakeku. In vselej nas je bilo vkup trideset in toliko! Pozneje jo mislijo vezati, kakor se mi je pravilo, na Unec v Platinino, v Postojno, Selšček, v „Belveder“ k sv. Kocijanu in Bog vé vse kam?

Prav tako! Pri lastnem veselem življenji nadejam se tudi družega vspeha: marsikatero zrno pade lahko za našo narodno reč po krajih, kjer je še ledina in osat. In mi sami se branimo s tem mlačnosti in letargiji! —

In dalje pričakujem, da nam bo mogoče sem pa tja pri teh izletih, katere naj mero-dajni krogi vstrajno in primerno naznanujejo, bratovsko v roke seči našim pevskim sosedom

v Logatci, Postojni itd. in skupno zaoriti glas našim izdajicam: Ja sam Slavjan dušom, telom R.

Iz Tolmina 1. aprila. [Izv. dop.] V nemških listih in tudi v zadnji številki „Slovenskega Naroda“ je bilo čitati, da je tudi Tolmin imenoval barona Depretisa častnim občanom.

Tolminci za to prav nič ne vemo in tudi glede velespoštovanega grofa Coroninija je le toliko res, da je občinsko svetovalstvo radostno podpisalo njemu namenjeno zaupnico.

Dotično poročilo izvira gotovo iz roke kakga tukajšnjih posilinemcev in namerava morda pouzročiti nekakov pritisk na tukajšnje občinsko svetovalstvo. Toda škoda za novce potrošene za telegrame, kajti naše sedanje občinsko svetovalstvo se ne da spraviti na limanice, ker so v njem možje samostalnega mišljenja! —

Dotičnemu lažnjivemu poročevalcu pa naj bode za vselej povedano, da nema pravice vtikati se v notranje zadeve občinskega svetovalstva, in ako še tako gorko želi baronu Depretisu to čast, prepričan naj bode, da ostane to za zdaj in morda za zmirom le „sein frommer Wunsch“.

S Pivke 31. marca. [Izv. dop.] Letos je malo krajev po naši slovenskej domovini, ki bi se smeli ponašati z dobro letino; naj večji reveži smo pa letos mi Pivčanje. Po Pivki je letos tako slabo, da skoraj nijsem v stanu popisati vseh nadlog in težav, ki nas tarejo. Revščina na vseh straneh. Ko so prejšnja leta pridelali boljši kmetje, podpirali so vsaj oni revneje; sedaj pa so vsi jednaki. Krompirja nemamo uže od božiča; fižol je na polji segnil; seno je pokončala lanska huda zima, da so korenike pomrle, kolikor ga je pa še ostalo, je bilo pa tako, da vsi stari ljudje ne pam-tijo tako slabega sena. Pšenice in rži nijsmo našeli kakor druga leta. Glavni živež po Pivki je krompir. Ta nam je pa segnil, najboljši kmetje ga imajo le še za seme kaci 10—20 polovnikov; sadé ga pa navadno večji posestniki do 50 polovnikov. Kje bomo sedaj vzeli seme?

Bog se nas usmili, kaj še bode, predno kaj pridelamo! Dragi rojaki! Prosimo vas, ki več premorete, pomagajte nam; sila je velika. Gospod okrajni glavar bode gotovo radovoljno sprejemal še tako majhne darove in jih na pravem mestu oddajal. Zaslužka nič! Pri nas ga nij družega zaslužka, kakor z lesom in ogljem. Pa kaj bode potem, kadar gozd izsečemo. Žalostno je videti naše kraje, ko svoje gole vrhe molé proti nebu. Da je tako, največ smo sami krivi. Nedavno nam je ponudila slavna c. kr. deželna vlada brezplačno nad 2 milijona gozdnih sadik. Občine in posamezniki podvizajmo se in zasadimo naše gole vrhe: sv. Trojico, Selilec, sv. Primoža, Osojnico in dalje vse griče do Šembij in od Koritnic nazaj do Paličja! Prvič koristimo s tem, da zabranimo silnej burji pot, drugič imamo v 20—30 letih lepe gozde. Nam bodo le malo koristili; a naši potomci imajo ves korist od njih. Ako ne delate sedaj za se, pa delajte vsaj za svoje otroke!

Domače stvari.

— (Ljutomerska okrajna sodnija in slovenski jezik.) Kdo da je v Ljutomeru okrajni sodnik, nam nij znano. Skrbeli pa bomo, da se to ime izve in ohrani prihodnosti! Ta sodnija in oziroma okrajni sodnik hoče prenemčiti se nadsodnijo graško in ozi-

roma predsednika Waserja! Iz Ptujja se je vložilo pri njej šest slovenskih vlog, a odbile so se vse, češ, da nijso pisane in der landes-üblichen Gerichtssprache. No pa Ptujčanje so bistri ljudje in pomagati si vedo brez vsake pritožbe na justičnega ministra. Jedno odbitih vlog dala je stranka na nemško preložiti, ter jo je potem skupno z avtoriziranim prevodom reproducirala okrajnej ljutomerske sodniji. Okrajna ljutomerska sodnija pa je bila potem brez dvombe v velikej zadregi, a končno je slovensko vlogo z avtoriziranim nemškim prevodom vendarle ugodno rešila! Slovenske vloge dovoljene so torej le tedaj, če se jim priloži legaliziran nemšk prevod. Tako leta 1881 po Kristovem rojstvu, tedaj ko smo imeli Slovenci 14 poslancev v državnem zboru, in avtonomistično majoriteto na svojej strani!

— (Razstava v reduti.) Vsled mnogostranske želje se je z ozirom na dozdanje slabo vreme obrok razstavi podob o slavnostnem sprevedu dunajskem podaljšal in se bode ta razstava zaključila še le prihodnjo nedeljo ob dveh popoldne. Do tja je odprta kakor doslej od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne, samo v četrtek bode videti le do dveh popoldne. Poslednji dan pa, t. j. v nedeljo se odpre uže ob 8. uri zjutraj.

— (Beseda v čitalnici) zadnjo nedeljo je popolnem zadovoljila odlično zbrano občinstvo. Jako okusno iz šest točk sestavljen program besede se je izvrševal vrlo precizno. Čitalniški moški zbor je pel dva zbora in priznati moramo, da dosti z večjim efektom, nego sicer. Gospodičina Kobilca je igrala sočutno Chopinov „Grande valse brillante“. Gospoda Klein in Maier sta pa čitalniškemu občinstvu znana uže iz prejšnjih besed kot strokovnjaka vsak na svojem instrumentu. V gospoda Kleina igranji na goslih se je takrat čutil prav dobrodejen napredek. Naposled se je igrala veselo-igra „Blaznica v prvem nadstropji“. Kakor vselej, kadar nastopi, tako je tudi v tej igri g. Kajzel skrbel, da se občinstvo nij dolgočasilo, ker igra sama na sebi od početka res ne zasluži pridevka: veseloigra. Na odru smo v tej igri pozdravili tudi gospo Ravnikarjevo, ki je, in tako tudi gospa Valentova, svojo vlogo prav dobro izvršila. V obče pa sta zadovoljila občinstvo tudi gospoda B. in Š., samo zdelo se nam je, da je v čitalnici maskiranje z brado prav nepotrebno.

— (Iz Črnomlji) se nam poroča, da je g. Božidar Kuralt, c. k. sodnijski adjunkt v Črnomlji, umrl 3. aprila zjutraj ob 4. uri. Bodi mu zemljica lahka!

— (Duhovenske spremembe v lavantinskej škofiji.) Za župnike so prezentirani gg. kaplani: Jakob Lempelj za Ulimije; Miha Plešnik za št. Pavel pri Priboldu, in Anton Lacko za Kapele pri Radgoni. — G. Valentin Tamše pride za kaplana na Dobovo, in g. Gregor Hrastel za kaplana v Pišcece. — Umrl je g. Štefan Unuk, župnik v pokoji.

— (Grozno teplo) so se fantje na stezi iz Celja v Konjice, jednemu so z nožem trebuh razparali, da je drugi dan umrl.

— (Iz Komna) se poroča: Dne 23. m. m. našli so v lastnej hiši mrtvega Antona Mlakovca. V hiši stanoval je sam, in ko se je 21. m. m. zvečer pijan vračal domov, padel je neki po stopnicah in se ubil.

Razne vesti.

* (Potres.) Dne 4. t. m. se javlja iz Carigrada: Včeraj je bil na otoku Hiosu hud

potres; tri četrti mesta Hia se je porušilo, a koliko ljudij je unesrečilo, to se še ne vé.

* (Karel Weyprecht) imenitni popotnik, ki je s tovariši našel pred leti takó imenovano Franc Jožefovo deželo daleč gori na severu, je umrl v 42. letu svoje starosti.

— * (Bismark in pivo.) Ko se je v nemškem „rajstagu“ posvetovalo o davku na kuhanje piva, dejal je Bismark o žganji, da delovec brez njega ne more živeti, pivo pa stori človeka lenega in Nemec ž njim samo čas trati. Kdor pa ve, da Bismark sila veliko neokusnega belega piva na dan spiše, mora se nehote vprašati, je li ono, kar je o pivu trdil, skusil sam na sebi?

* (Trije zločinci) Angleška vlada ima tri zarotnike na sumu, da so hoteli razstreliti palačo, kjer stanuje londonski lord-major. Baje da so vsi trije irski fenijci: Tomaž Monney, O' Donell in John Colman. Onemu izmed teh treh, ki bi vladi kaj stvarnega naznanil, samo da nij glavni zarotnik, obljubuje angleška vlada popolno pomiloščenje.

Umrli so v Ljubljani:

1. aprila: Apolonija Črne, mesarskega pomočnika hči, 14 mes., na sv. Petra cesti št. 37, za božjastjo. — Jožef Krajšek, delavec, zdaj kaznjene, 32 let, v ulicah na grad št. 12, za jetiko. — Jožefa Koler, uradnika vdova, 64 let, na Čojzovej cesti št. 2, za pljučno mrtvico. — Franc Mavrin, delavec, 30 let, v Hradeckijevj vasi št. 16, za jetiko.

2. aprila: Antonija Anžič, mesarjeva hči, 2½ m., na Poljanskej cesti št. 25, za božjastjo. — Angela Boltavzar, brivčeva hči, 10 m., na Starem trgu št. 28.

3. aprila: Vincencij Grum, učitelj, 24 let, ustrelil se je v drevoredu v zvezdi. — Rudolf Klopčič, sin raznaševalca časopisov, 2 leti, na Rimskej cesti št. 20, za božjastjo. — Matija Šetina, c. kr. državnega pravdnika namestnika hči, 8 let, na mestnem trgu št. 7, za otrpnenjem možganov. — Henrik Novak, bivši hišni posestnik, 61 let, na Rimskej cesti št. 16, za sušico.

V deželnej bolnici:

30. marca: Matija Jaklič, natak, 34 let, za katarom.

31. marca: Marija Škofic, hišina, 41 let. — Janez Karlovec, zasobnik, 81 let.

1. aprila: Tomaž Vode, gostac, 36 let. — Marija Bizjak, gostija, 54 let. — Urša Curga, dinarica, 54 let, za oslabiljenjem. — Neža Ramovš, gostija, 52 l.

Dunajska borza 5. aprila

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	10	"
Zlata renta	93	"	20	"
1860 drž. posojilo	131	"	75	"
Akcije narodne banke	811	"	"	"
Kreditne akcije	296	"	60	"
London	117	"	50	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	28½	"
C. kr. cekini	5	"	53	"
Državne marke	57	"	35	"

Služba okrajnega tajnika

pri okrajnem zastopu na Vranskem se odda z letnim plačilom 300 gld. av. v. in prostim stanovanjem, jednako toliko se po strani zasluži pri tukajšnjem gospodu beležniku. — Prošnje z dokazi popolnega znanja v slovenskem in nemškem jeziku uradovati naj se pošljejo do 20. aprila t. l. okrajnemu odboru na Vranskem.

Okrajni zastop na Vranskem,

dné 2. aprila 1881.

(191—1)

Načelnik: Jos. Musi.

Ponudba.

Tridesetletni samec, močne postave, treh jezikov zmožen, popolnoma praktično izurjen v vseh strokah kmetijstva, želi stopiti v službo pri kakem velikem posredniku kot oskrbnik ali pa najemnik pod vsakimi pogoji. — Kdor želi o tem kaj več poizvediti, naj se obrne na: W. W. poste restante št. 2222 v Dutovljah pri Sežani. (193—1)

Umetne

(640—31)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulozitu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Čast, komur čast!

Bil sem hudo bolan ter bival v Šent Pavlu v severnej Ameriki, kjer imam svoje posestvo in kupčijo z raznim blagom. Čeli dve leti sem se zdravil in obiskaval sem najboljše zdravnike blizu in daleč tega dela sveta; ali moja bolezen je bila če ne vedno hujša, gotovo pa zmirom jednaka. Ko mi nij nikakor odleglo, sklenem iti v Evropo in tamkaj iskati pomoči in prelubega zdravja. Veliko sem obiskal zdravnikov in zdravniških profesorjev, mej temi tudi profesorja Kusmura v Strassburgu in profesorja Tuheka na Dunaji. Svetovali so mi to in ono; večidel so me po kopelih te in one kronovine, kakor v Karlsbadu na Češkem in v prusko kopelišče Kleeve gonili. Vse, kar so mi ukazali, sem storil vestno in natanko, pa bolezen nij nič odlegla. Bil sem vedno slabiji; začel sem otekati in mislil sem, da nij več zame pomoči. Ko sem se uže dve leti tudi v Evropi brez vsega uspeha zdravil, mi je moj prijatelj svetoval, naj grem v Skocijan na Dolenjsko in naj se tamošnjemu zdravniku gospodu Pavlu Varanu izročim. In res v malo mesecih sem izgubil oteklino; dobil sem slast do jedi in zdaj lahko rečem, da sem popolnoma zdrav in da se morem zopet k svoji družini v Ameriko vrniti, ker se čutim prav krepkega.

Imam tudi nekoliko žolčnih kamenov, katere sem sam dobil, ker mi jih je zdravnik gospod Varan z njegovo umetno homeopatijo vedel odpraviti. Bolezen je bila konstatirana: Otrpnenje jeter in odpadanje žolčnih kamenov.

Jaz torej očitno spoznam, da me je gospod Varan ozdravil in rešil smrti. Zato mu prav hvaležen očitno hvalo izrekam in kličem: Čast, komur čast!

Škocijan na Dolenjskem, 27. marca 1881.

(178—2)

Matija Butala.

Učenca

sprejemem takoj.

Josip Geba,

(187—2)

urar v Ljubljani.

20 panjev čebel,

vsi z mlado matico od leta 1880, prav močni, z živhaljo in dobro zarejo, so na prodaj konec meseca aprila po 20 kr. stari funt na vago, vaga s panjem vred. Kdor želi kaj panjev kupiti, oglasi se naj od 28. aprila do 6. maja v Postojni ali pa v Ljubljani pri

Alojziju Deklevi.

(192—1)

Tuji.

4. aprila:

Pri **Stonu**: Taussig, Seitinger z Dunaja. — Dejak iz Novega mesta. — Adler iz Gradca.

Pri **Malliet**: Salomon, Engel, Oser z Dunaja. — Ihne iz Hrastnika.

Pri **avstrijskem cesarji**: Avsenek iz Ljubljane. — Moreis iz Gradca.

Splošna zeliščna zdravila

od zdravnika Morisona,

prirejena v britskem zdravstvenem zboru v Londonu, sloveča na Angleškem, Ruskem, Poljskem in po širnem svetu, pripoznana od mnogo zdravniških avtoritet in njih zdravilska moč dokazana s tem, ker so uže na milijone ljudij ozdravila, ter so najgotovnejše sredstvo, da se najde uzrok bolezni in imajo popolno zdravilsko moč.

Prirjena so na tri načine:

Dvakrat kot pile različne moči in uplivnosti, zaznamovana se št. 1 in št. 2, in enkrat kot zeliščni prah.

Pile št. 1 so jako prijetno in nežno uplivajoče zdravilo, ki odločuje zlobne in hude sokove, a

pile št. 2 te sokove odpravljajo z vodenimi, pekočimi in pokvarjenimi sokovi vred iz trupla.

Zeliščni prah olajšuje odstranjevanje slabih sokov, omanjšuje, hladi in gasi žejo ter dobrodejno upliva na dihanje.

Te pile služijo izvrstno zoper neprebavljivost, če človeku jed ne diši, zoper žolč in težave v živilih, zoper putiko in revmatizem, zlatenico, bolezen na jetrah, zlato žilo, bolečine v križi, zoper vse bolezni na koži in očeh itd. itd.

Morisonov sistem se naslanja na ta glavni stavek: „Pokvarjena kri, glavni vzrok vsake bolezni“. Ako se rabijo ta zdravila, čisti se kri in kri se prične z nova in živahneje pretakati po žilah.

1 par malih škatlic št. 1 in št. 2 veljata gld. 1.60.

1 „ velikih „ „ „ „ „ „ „ 3.50.

Dobivajo se v vseh boljših prodajalnicah.

London, 1. februarja 1881.

Za angleški zdravstveni zbor

zaz. MORISON & C.

33. Euston Road.

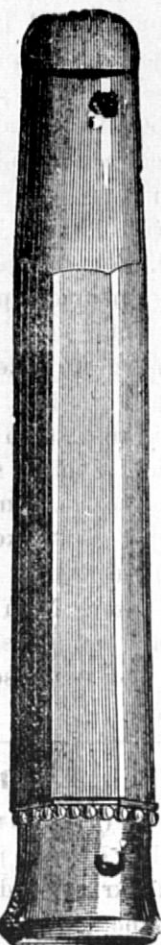
(157—2)

Mazač,
slikar napisov,
in
lakirar.

Adolf Eberl,
Ljubljana, Marijin trg,
poleg frančiškanskega mostu.

Zaloga
oljnatih barv,
laka in
firneža.

Naravná dolžost 10 cm. dolge cevke za cigare.

Dediči Karasinovih nahajališč jantara dovoljujejo si neznajati svojim p. n. kupcem, da so vsled n. s. svojih posestvih obilno najdenega jantara ceno po velikosti celo do 80 procentov znižali.

S temi skrajno nizkimi cenami upajo utemeljeno, a z ničvrednim in zdravju škodljivim ponarejenim blagom v nevarnost postavljeno ime naravnega jantara ohraniti.

Cena zajamčenih od

naravnega jantara
izrezanih
cevk za smotke,

močnih, v elegantnih škatljicah.

Št.	Cm. dolg.	preje gl.	zdej samo gl.
I.	12	20	5.—
II.	10	16	4.—
III.	9	12	3.—
IV.	8	10	2.50
V.	7	8	2.—
VI.	6	6	1.50

Cevke za cigarete,

Št.	Cm. dolg.	preje gl.	zdej samo gl.
I.	10	15	3.—
II.	9	10	2.50
III.	8	8	2.—
IV.	7	6	1.50
V.	6	5	1.50

Za predstojajoče cene zavezuje se skozi štiri tedne od dneva, ko se ta inserat prvič objavi, pridržujemo si pa cene pozneje eventualno zvišati.

Naročila prosimo da se pošiljajo našemu zastopniku, gospodu

W. HENN,

WIEN.

(103—6)

X. Bezirk, Dampfgasse 11.

Pošilja se ali s povzetjem ali pa če se znesek pošlje.

Naravná dolžost 10 cm. dolge cevke za cigarete.

